

1 PROJEKT ESPAD A JEHO REALIZACE V ČESKÉ REPUBLICE	8
1/1 Východiska a cíle projektu	9
1/2 Realizace projektu	9
2 METODOLOGIE ŘEŠENÍ PROJEKTU ESPAD	10
2/1 Dotazníkový formulář	11
2/2 Konstrukce a charakteristiky výběrového souboru	11
2/3 Sběr dat v terénu	12
2/4 Údaje o reliabilitě a validitě	13
2/5 Způsob zpracování dat	14
3 HLAVNÍ VÝSLEDKY STUDIE ESPAD 2003 MEZI ŠESTNÁCTILETÝMI STUDENTY	16
3/1 Kouření cigaret	17
3/1/1 Prevalence zkušeností s kouřením cigaret	17
3/1/2 První zkušenosti s kouřením	17
3/2 Pití alkoholu	18
3/2/1 Prevalence konzumace alkoholických nápojů	18
3/2/2 Rizikové formy spotřeby alkoholu	18
3/3 Zkušenosti s nelegálními drogami	20
3/3/1 Rozsah užívání drog ve sledovaném vzorku	20
3/3/2 Opakované užívání drog	21
3/3/3 První zkušenosti s nelegálními drogami	22
3/3/4 Důvody pro první užití nelegální drogy	22
3/3/5 Nežádoucí důsledky užívání drog	23
3/4 Názory a postoje studentů k návykovým látkám	24
3/4/1 Vnímání rizik souvisejících s užíváním návykových látek	24
3/4/2 Tolerance k užívání návykových látek	24
3/4/3 Subjektivně vnímaná dostupnost návykových látek	27
4 VÝVOJOVÉ TRENDY V UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK V OBDOBÍ 1995–2003	28
4/1 Kouření cigaret a pití alkoholických nápojů	29
4/2/1 Celoživotní výskyt užívání nelegálních drog	30
4/2 Trendy v užívání nelegálních drog	30
4/2/2 Porovnání celoživotní prevalence užití, prevalence užití v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech	31
4/2/3 Změny v trendech podle pohlaví	32
4/2/4 Zkušenosti podle typu školy	32
4/2/5 Rozšířenost užívání nelegálních drog podle regionů	32
4/2/6 Rané zkušenosti s návykovými látkami	32
4/3 Změny ve vnímání dostupnosti, rizikovitosti a tolerance užívání nelegálních drog	33
5 UŽÍVÁNÍ DROG V KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	36
5/1 Soubor respondentů pro regionální srovnání	37
5/2/1 Kouření	37
5/2 Užívání legálních drog	37
5/2/2 Spotřeba alkoholu	38
5/2/3 Užívání sedativ bez lékařského předpisu	38
5/3 Užívání nelegálních drog	39
5/3/1 Konopné látky	39
5/3/2 Heroin a jiné opiáty	40
5/3/3 Pervitin a jiné amfetaminy	40
5/3/4 Extáze	41
5/3/5 LSD a jiné halucinogeny	42
5/3/6 Těkavé látky	42
5/4 Souhrn regionálního srovnání	43
6 MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ	44
6/1 Účast zemí ve studii ESPAD	45
6/2 Metodologické aspekty a kvalita dat	45
6/3 Kouření mezi šestnáctiletými	45

6/3/1 Celoživotní prevalence kouření	45
6/3/2 Kouření v posledních 30 dnech	46
6/4 Konzumace alkoholu	46
6/4/1 Celoživotní prevalence pití alkoholu	46
6/4/2 Pití alkoholu v posledních 30 dnech	47
6/4/3 Průměrná spotřeba alkoholu	48
6/4/4 Opilost	48
6/4/5 „Binge drinking“ – pití nadměrných dávek alkoholu	48
6/5 Užívání nelegálních drog	49
6/5/1 Jakákoliv nelegální droga	49
6/5/2 Konopné látky	49
6/5/3 Ostatní nelegální drogy	50
6/5/4 Sedativa	50
6/5/5 Těkavé látky	50
6/6 Trendy v užívání nelegálních drog mezi roky 1999–2003	51
6/7 Shrnutí: Česká republika ve srovnání s evropským průměrem	51
7 UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK MEZI OSMNÁCTILETÝMI STUDENTY	52
7/1 Popis souboru osmnáctiletých	53
7/2 Užívání legálních drog	53
7/2/1 Kouření a pití alkoholu	53
7/2/2 Užívání sedativ	53
7/3 Užívání nelegálních drog	53
7/3/1 Prevalence užití jakékoliv nelegální drogy	53
7/3/2 Celoživotní prevalence užití sledovaných drog	54
7/3/3 Prevalence užívání drog v posledních 12 měsících a posledních 30 dnech	55
7/3/4 Další aspekty užívání nelegálních drog	55
7/4 Názory a postoje studentů	55
7/4/1 Názory studentů na užívání návykových látek	55
7/4/2 Subjektivní vnímání rizik	56
7/4/3 Dostupnost drog	57
8 IMPLIKACE PRO PREVENCI	60
9 ZÁVĚR	62
10 SUMMARY OF THE ESPAD RESULTS	64
10/1 Project information	65
10/2 Methodology	65
10/3 Tobacco smoking and alcohol consumption	65
10/3/1 Tobacco smoking	65
10/3/2 Alcohol drinking	65
10/4/1 Lifetime prevalence of illicit drug use	66
10/4 Experience with illicit drug use	66
10/4/2 Lifetime prevalence, last 12 months prevalence and last 30 days prevalence	67
10/4/3 Prevalence of illicit drug use by gender	67
10/4/4 Prevalence of drug use by school type	67
10/4/5 Drug use by regions	67
10/5 Drug availability, risk perception and attitudes towards drug use	68
10/6 Young people in the Czech Republic and in Europe	69
10/7 Conclusion	70
11 POUŽITÁ LITERATURA	72
12 DOPORUČENÁ LITERATURA A DALŠÍ ODKAZY TÝKAJÍCÍ SE PROJEKTU ESPAD	74
Internetové odkazy s informacemi o projektu	76
13 TABULKOVÁ PŘÍLOHA	78
14 POUŽITÝ DOTAZNÍK	94
SEZNAMY TABULEK, OBRÁZKŮ A MAP	114